

ZIRTAK

Angel Erro

IDAZLEA

Aurrerakina

Egun batean, *durango* batean, argitaratuko dut idatzi ez ditudan liburu katalogoa, bai izenburu hutsez, bai argumentu eta eskema landuagoez osatua dagoena, edo egonen dena, buruan ditudan paperean jartzen ditudanean. Bilketa lana da gehien gibelarazten nauena. Idatzi ez ditudan eleberritan ez naizelako oroitzen. Baina tarteka hitz batek oroimenaren sotoetatik ateratzen ditu.

Orain bi aste *Deabruaren abokatu* ataleko elkarrizketa batek hala egin zuen. Eleberritar historiko-gutxien landu ez dudana genero-baten egitasmoa berritu zidan. Hona ekarriko dut, berriz idatzi gabe utzi edo, okerrago, beste norbaitek egin dezan baino lehen:

P. M. Etxenikeren lan taldean denbora makina asmatu eta B. Urgellen eraginez bi euskalari protoeuskara ikertzerantz bidaltzen erabaki dute. Gure patu amateurista dela medio, haietako bat J. M. Elexpuru bat da (nobelaren beste izen batekin agertuko dena), eta bestea, unibertsitate arloko Joseba Anabitarte bat (I. Zalduaren *Euskaldun gutzition aberriatik* hartua).

Iraganerako bidaian abiatu baino lehen, berrogeialdian jartzen dituzte, ez dezaten oraingo eritasunik ez bakteriorik hara eramanez. Hor nabarmenduko da ikerlarien ezin moldatua. Elexpuruk, esaterako, kultura klasikoaz ezer ikasteari uko egingen dio, duen euskararen ezagutza zabalarekin nahikoa izanen zaiolakoan. Anabitarte pasota da, baina beste modu batera, garaiko latina freskatzeari ekiten dio zoroki, behin iraganera joanda ez duelako Euskal Herriaz ezer jakin nahi eta, agindutakoaren kontra, K. a. I. mendera iritsi bezain laster, Antzinateko hiri nagusi guztietara, bereziki Erromara, joateko asmoa duelako, bere iraganarekin –bere etorkizun urrunarekin– guztiz mozteko.

Dudarik ez, Felixpurus birbataiatuari gaizki doakio, berak irudikatu bezalako Eus-

JOSU SANTESTEBAN

kal Herria ez baita existitzen; horregatik, morroi dabilen *fundus* erromatar batean, Araba aldean, Veleian, hain zuzen, zeramika zati batzuetan idatzi batzuk burutzen ditu; bere bizitza, bere misioa eta Euskal Herria alferrik izan ez direla frogatuko duten lekukoak (agian, horregatik, orainera itzulita, hain sutuki defenditzen du ostraken benetakotasuna, berak idatzi zituelako, autentiko!).

Anabitarterekin (abizenagatik greziarizat hartzen dutena: Anabitar-tis) zer egin ez dut hain argi ikusten. Erroman karrera egin zezakeen, Liviaren arrimuan.

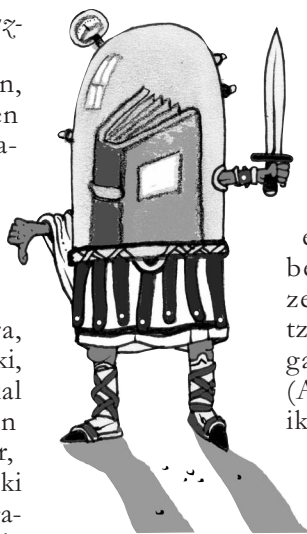
Badaude datu historiko batzuk etorkizuneko bidaiari baten presentzia zalantzarik gabe egiaztatzen dutenak. K. a. 19. urteko uztailean, Atenasen, Zarmarus edo –Estrabonen bertsioan– Zarmantoxegas izen susmagarriki euskaldun aireko batek, Augusto eta Liviaren aurrean, bere burua sutara bota eta desagertu zen. Seguruenik denbora makinak eragindako distira izan zen bikoteak ikusitakoa.

Dion historiagileak ere kontatzen du Tiberiok Rodasen eman zituen zazpi urteetan konfidente izandako Thrasyllus igarleak itsasoan Erromatik ontzi bat ikusi eta Tiberiori igarri ziola, hitzez hitz, Augusto eta Liviarengandik jasoko zuen barkamenezko gutunak zioena. Ziurrenik, etorkizunetik *Ni Klaudio* berarekin zeraman denbora bidaiari bat zelako, Tiberio galtzailearen ondoan jartzean ere ongi asmatu zuena. Zarmantoxegas eta Thrasyllus pertsona bera lirateke (Anabitar-tis), nortasun baten itxurapean ikusitakoek beste nortasunarekin ikus ez dezaten biziki kezkatuta, horrek milaka endredo eragina.

Berriz Erroman, ezuste! Felixpurus Klaudio gaztearen ondoan dago. Etruskoa, hots, euskara irakasten ari zaio. Trilogiako lehena fini. ■

«
 Felixpurus birbataiatuari gaizki doakio, berak irudikatu bezalako Euskal Herria ez baita existitzen; horregatik, morroi dabilen *fundus* erromatar batean, Araba aldean, Veleian, hain zuzen, zeramika zati batzuetan idatzi batzuk burutzen ditu
 »

irudia:
 Antton Olariaga